

MYŚL NARODOWA

TYGODNIK POŚWIĘCONY
KULTURZE TWÓRCZOŚCI POLSKIEJ

ROK 1938

TOM PIERWSZY

Nº 1 — 28

(Nº 11 i 25 skonfiskowane)

Biblioteka Jagiellońska

1003238929

WARSZAWA — 1938

REDAKTOR NACZELNY I WYDAWCA: — Z. WASILEWSKI

SPIS RZECZY

POLITYKA, SPRAWY SPOŁECZNE I GOSPODARCZE

Bez programu gospodarczego, p. St. Rymara	1
Przebudowa ustroju Francji, p. L. Gembarzewskiego	3, 18
Na marginesie wojny wschodniej, p. Argusa	15
O państwie narodowym, p. St. Kozickiego	17, 34
Tragedia Rosji, p. St. J.	21
Burzliwy tydzień, p. Argusa	31
Duchowieństwo u Mussoliniego, p. Argusa	47
W rocznicę styczniową, p. K. S. Frycza	49
Odwieczne oblicze dzisiejszej polityki niemieckiej, p. C. Taczanowskiego	51
Czy koniec marzeń?, p. Argusa	63
Najaktualniejsze hasła, p. T. Dobraczyńskiego	65
Polska a Bułgaria, p. W-b	66
Sztuczna mgła, p. W. Dutkowskiego	84
Zasady odbudowy państwa w Portugalii, p. Auduna	86
O co chodzi w sprawie gdańskiej, p. St. Tabaczyńskiego	113
O ustrój Polski narodowej, p. T. D.	116
Popławski o samorządzie gminnym, p. K. Wierczaka	129
Prawda o wilku żelaznym (wrażenia z Litwy), p. W-b	131, 183
Polityka narodowa a społeczne wskazania encyklik, p. Z. Żółtowską-Dąbrowską	145, 181
Nauczyciele „wolności”, p. J. Dobraczyńskiego	151
Na marginesie prasy katolickiej, p. Vir Catholicus	156
Pamięci Popławskiego, p. Z. W.	177
O polskich kresach, p. J. L. Popławskiego	178
Naród i państwo, p. jdn	193
Przewrót, p. St. Kozickiego	209
Niepożądane retusze, p. St. Tabaczyńskiego	213
Zagadnienia wyznaniowe w Polsce, p. St. Rymara	214
Plan i taktyka III Rzeszy, p. J. B.	221
Litwo, Ojczyzno moja...	223
A. E. I. O. U., p. C. Taczanowskiego	225
Półdwojne obywatelstwo, p. Quis'a	238
Państwo narodowe, p. jdn	241
O technokracji, p. Quis'a	255
Trudności Czechosłowacji, p. J. Ba	257
Brak Francji, p. St. Kozickiego	273
Statystyka wyznaniowa i narodowościowa Polski, p. St. Rymara	283
Ewolucja Rumunii, p. B.	291
Polemika, p. B.	303
Faktorie niemieckiego imperializmu, p. St. Tabaczyńskiego	305
Tragedja religijna Niemiec, p. J. Świerzowicza	306
Parla il Duce, p. C. Taczanowskiego	308, 324
Paradoksy naszego życia, p. Quis'a	319
Zaborczość niemiecka, p. Quis'a	335
Sprawa Czechosłowacji, p. J. Ba	337, 362
O położeniu Kościoła w III Rzeszy, p. W. Dutkowskiego	339
Wołyński nr. „Płomyka”, p. T. Miedźwieckiego	347
Administracja i biurokracja, p. Quis'a	351
Święto Joanny d'Arc w Orleanie, p. W. Strzałkowskiego	358

Germanie na szlaku bałkańskim, p. St. Tabaczyńskiego	369
Ludność Niemiec, p. St. Kozickiego	403
Psychologiczna pomyłka socjalizmu, p. Z. Wardejna	406
Komunizm w Wielkopolsce, p. J. Barańskiego	431
Św. Andrzej Bobola, p. K. S. Frycza	433
U trumny św. A. Boboli, p. biskupa A. Szlagowskiego	434
Jeszcze o położeniu Kościoła w III Rzeszy, p. J. Świerzowicza	435
Obsługa religijna w Polsce, p. St. Rymara	437

WYCHOWANIE NARODOWE

Przerosty w administracji szkolnej, p. St. Rymara	52
Żądanie reformy studjów polonistycznych, p. St. J.	59
Społeczne skutki sanacyjnych reform szkolnych, p. St. Rymara	100
Nowy podręcznik literatury, p. St. J.	107
O ustalenia ustroju szkolnictwa, p. St. Rymara	243
Macierz Szkolna, p. St. J.	442

JUDAICA, MASONERIA, KOMUNIZM

Obowiązek antysemityzmu, p. J. Dobraczyńskiego	81
W Sowietach (groźby Stalina)	159
Co się dzieje wśród Żydów, p. Quis'a	207
Chrześcijanin w Talmudzie, p. St. J.	236
Miasto podbite przez Żydów, p. J. D.	276
Drogi propagandy wywrotowej, p. Quis'a	287
Zapomniana rocznica, p. Z. Zborowskiego	289
Powieść o Żydach, p. J. Św.	332
Film w Polsce, p. J. Wszębora	375
Porozumienie polsko-żydowskie, p. Obserwatora	401
Arbitraż literackie Żydów, p. P. Ponisza	408
„Je suis partout” o żydach	428

NAUKA, FILOZOFIA, ESTETYKA, HISTORIA

O styl i kanon, p. K. L. Konińskiego	23
Wędrownka do sedna rzeczy, p. A. Mikułowskiego	25
Polityka gen. Dowbor-Muśnickiego w świetle dokumentów, p. T. Mildnera	35
Dynamiczne ujęcie stylu, p. J. Świerzowicza	87
Udział floty holenderskiej w wojnie polsko-szwedzkiej 1655—1660, p. W. Huberta	88, 105, 115, 137, 150
Nowy słownik geograficzny, p. sk	93
Kartezjusz w Polsce, p. S. C.	108
Z dziejów roku 1918, p. S. Głabińskiego	148, 182
Metternich, p. L. Gembarzewskiego	195, 210, 227
Kongres filozofów, p. S. Czajkowskiego	200
„Nauka polska”	204
Rozjemczym gestem, p. S. Pieńkowskiego:	
I Onegdaj	230
II Nieodkryta synteza	245
III Wczoraj i dzisiaj	260
IV Na progę jutra	293
Eschatologia D. Mereżkowskiego, p. J. Świerzowicza	262

725 28/27

	str.		str.
„Światła tajemnic”, p. J. B-r	268	Z powodu pewnej książki, p. Aspera	313
Clito (Herodotowych historyj ks. I), przeł. M. Pawlikowski	274, 291	„Trzy serca”, p. St. J.	331
Śmierć Żółkiewskiego, p. St. J.	284	Uwłaszczenie literackie chłopa, p. S. Pigonia	341
Descartes i Spinoza, p. S. Czajkowskiego	296	Nowe poezje Dobrzyńskiego, p. T. Dworaka	343
Z dziejów sejmiku, p. St. R.	299	Moniuszko <i>redivivus</i> , p. Aspera	348
Drobne poprawki, p. J. Dobraczyńskiego	309	Naśladownictwo zastrzeżone, p. J. Dobraczyńskiego	355
Pamiętniki Limanowskiego, p. J. Świerzowicza	315	Książka o tych, co kochają Polskę, p. I. Turowską	359
W setną rocznicę śmierci J. Śniadeckiego, p. I. Chrzanowskiego i J. Jaxę-Bykowskiego	321	„Drwal i niedźwiedź”, p. td	365
Drobne nieporozumienia, p. S. Pieńkowskiego	327	Z dziejów filareckich Wilna, p. St. J.	379
Młodość Romana Dmowskiego, p. I. Chrzanowskiego	353, 370	Listy H. Sienkiewicza do Mysyrowiczów, p. J. Birkenmajera	407
Jednostki i instytucje, p. L. Gembarzewskiego	373	Prus i Orzeszkowa czy Dygasiński?, p. W. Wolerta	412
In re, p. St. Pieńkowskiego:		Inflacja tandety, p. Quis’a	415
I Pro domo	404	Maurras akademikiem	429
II Pro Deo	421	Nowa książka W. Bunikiewicza, p. A. Krasienieckiego	441
III			
O dalsze badania nad Staszicem, p. F. Konecznego	419		
Upiorowe myślenie, p. L. Maciańskiego	421, 439		
Maszyna do czytania myśli, p. J. Świerzowicza	428		

HISTORIA LITERATURY, KRYTYKA

Fałszywa historia kultu Mickiewicza, p. St. Pigonia	6	Oto człowiek, p. B. Obertyńska	8
Jestem Polakiem, p. T. Dworaka	11	Wstęp do satyr, p. Vira	40
Opowiadania szlacheckie, p. W. J.	28	Gęsie anioły, p. T. Dworaka	61
Z dziejów polskiej kultury, p. A. W.	29	Przekłady z Horacego, p. J. Birkenmajera	73
Życie prywatne Wiktora Hugo	29	Ziemia do kwiatów, p. T. Dworaka	202
Nowy zarys dziejów polskiego piśmiennictwa, p. J. Birkenmajera	38	Sarbiowski: „Leśne przygrywki”, przeł. J. Birkenmajer	249
Trup w akwariu (poezje Niżyńskiego), p. T. Dworaka	44	„Sekwencja wielkanocna”, przeł. J. Birkenmajer	264
Poezja młodego Podhala, p. K. L. Konińskiego	54	Wiersz romantyczny, p. J. Pietrkiewicza	280
Ziemia w jarzmie, p. St. J.	60	Bajki, p. J. Kaweckiego	328
Nowy tom Hamsuna, p. A. Krasienieckiego	61	Ćwok i mędrzec, p. J. Kaweckiego	345
Poemat Andrzeja Zawiszy, p. A. Krasienieckiego	68	Za wszystkich, p. K. Iłakowiczównę	360
O pomysły i motywach „Kłatwy”, p. W. Fuska	71	Miłość, p. T. Dworaka	376
Polonica w Czechosłowacji, p. W-t	76	Z Horacego, przeł. J. Birkenmajer	409
O „Myśli Narodowej”	79	Zielona cisza, p. A. Chojeckiego	427
Łowczyńni motyli i obłaskawiony mrówkojad, p. St. J.	95		
K. H. Rostworowski jako pisarz narodowy, p. T. Mildnera	98, 119, 135		
Jeszcze jedna krucjata, p. W. Jabłonowskiego	103		
Królowa Wiktorja, p. J. Świerzowicza	123		
Dwie monografie (o Korzeniowskim i Reymontcie), p. J. Świerzowicza	133		
„Małżeństwa”, p. St. J.	140		
„Opowiadania szlacheckie”, p. St. J.	157		
„Plastr miodu”, (Teslara), p. J. Świerzowicza	187		
Gabryel d’Annunzio, p. W. Jabłonowskiego	197		
Ekloga mesjańska Wergilego, a „Widzenie ks. Piotra”, p. J. Birkenmajera	199		
Ostróg nad Horyniem a literatura polska, p. J. Świerzowicza	216		
List Kasprowicza	218		
Klemens Junosza Szaniawski	222		
Wieczność i cierpienie w dwóch dramatach Rostworowskiego, p. J. Turowską	247		
Dania w dawnej literaturze, p. W-b	258		
Z za kulis rewii, p. St. J.	284		
Poezja, autentyzm i „Wyjazd wnuka”, p. T. D.	298		
Lata dziecięce J. U. Niemcewicza, p. I. Turowską	311, 325		

P O E Z J E

N A W I D O W N I

przez Z. Wasilewskiego

Co zrobili i co robią Endecy	27
Polscy pisarze ludowi	57
Wspomnienie Rapperswilu	90
Orzechowskiego pochwała publicystyki	121
Sztuczne nastrzykiwania idei (OZN)	154
O związku twórczości z ziemią	203
Krzyż na piaskach	233
Proces St. Cywińskiego i Al. Zwierzyńskiego	265
Kokietowanie lewicy	297
O potrzebie wzmocnienia energii psychicznej	329
Poszukiwanie narodu	361
Tajemnica Reymonta jako epika	410

przez K. S. Frycza

Święta — człowiek i dziecko	9
O Rumunii	41
Społeczeństwo — człowiek — rodzina	74
Mit złotej waluty	106
Polska na ławie oskarżonych	139
Historia się powtarza	185
Koniec Austrii	219
Niepokój naszego czasu	250
O ambicję imperialistyczną	281
Znaczenie kultu Mariańskiego	314
Historia się powtarza	346
Cierpkie pobratymstwo	377

G Ł O S Y

Patrzeć na palce. — Jenukidze-Karachan i in- ni — Fortuna kołem się toczy	10
Kogo to posłano na Pomorze. — Próby zmy- lenia opinii	42
Uchwały synodu jasnogórskiego. — Wprowa- dzenie „ghetta ławkowego” we Lwowie. Reżyseria Kominternu	59
Bierność inteligencji. — Ubóstwo naszych miast. — Zażydźcne radio	75
Niepełne otrzeźwienie. — Drogi przeciwdzia- łania komunizmowi	92
Rozgrywka w Z. N. P.	107
Plan Centralnego Okręgu Przemysłowego. — Miało się pod koniec sanacyjnego świata	123
Dystrykt XIII. — Papanin <i>redivivus</i>	155
Na posterunku	186
Jeszcze nie Rosja	204
Pierwszy dzień wiosny. — Zniesienie uboju rytualnego	220
Brak wyobraźni czy serca. — T. zw. państwo autorytatywne	235
O periodykach wszechpolskich. — Konsoli- dacja i partyjniactwo	251
Rozgrywki dla rozrywki	315
Demokracja kwestią życia	378
Niedomagania demokracji	412
Undo i UON. — Polacy na obczyźnie	427
Czy nowe wozy Drzymały?	441

Z OBCEGO ŚWIATA

Rewolucja narodowa w Rumunii. — Znowu Rosja. — Jak żyją i mieszkają w ZSSR	42
Dwie demagogie. — Losy Małej Ententy	76
Galwanizacja Ligi. — Ellender, Bilba i Roo- sevelt	92
Skutki rozbicia obozu nacjonalistycznego. — Totalizm rozwarł ramiona. — Litwinow nacjonalistą	126
Błędy z przed dwudziestu lat mszczą się. — Antysemityzm we Włoszech	142
Wizyta rzymska Hitlera. — Litwa i Estonia.	330

Z M A R L I

Tadeusz Tabaczyński, p. Z. W.	46
Bolesław Koskowski, p. Z. W.	78
Karol Hubert Rostworowski, p. Z. W.	97
Kazimierz Twardowski, p. J. Gr.	125
Władysław Grabski	189
Aleksander Świętochowski, p. Z. W.	301
Witold Rubczyński, p. S. Czajkowskiego	364
Helena Jabłonowska, p. W.	379
Maria Dynowska, p. W.	379

Z SALI ODCZYTOWEJ

przez St. J.

Wykłady o polityce zagranicznej	109
Hiszpania katolicka w średniowieczu i dzisiaj	111
O języku listów Chopina	142
Co jest teatrem w teatrze	188
Podróż Marco Polo do Chin	237
Rzym starochrześcijański	270
Odsiecz wiedeńska	317

str.

str.

Autor, publiczność i postaci sceniczne	349
Wspomnienie o Stefanie Mallarmé	367
Charitas inter arma	382
Kościół jako polityczny wychowawca narodu	414

ZE ŚWIATA SZTUKI

przez Wiktora Podoskiego

Dwa salony	13
Wystawy w „Ipsie”	62
Wystawa Grottgerowska	94
Grottger	141
Pożyteczna książka	205
Szwedzki przemysł artystyczny	248
Bogna Krasnodębska-Gardowska	279
Wystawa rzeźby niemieckiej	332
Wystawy w Zachęcie	430

T E A T R

Ależ to nie na serio, p. T. D.	45
Balladyna, p. Vira	109
Bunt Absalona, p. T. Dworaka	158, 206
Noc listopadowa, p. T. D.	253
Cyrano de Bergerac, p. T. D.	268
„Asmodeusz” Mauriac’a, p. T. D.	286
Ostatnie wydarzenia, p. T. D.	316
Szóste piętro, p. T. D.	333
Wznowienia i premiery, p. T. D.	350
Michał Bałucki, p. T. D.	366
Z powodu kompromitacji Teatru Letniego, p. T. D.	380
„W perfumerii”	430

M U Z Y K A

Maurice Ravel, p. W. Narusza	46
Stanisław Kazuro, p. A. M-ler	124
Z niedoli opery i radia, p. Aspera	268
Młodzi i najmłodszy, p. Aspera	334
Refleksje na temat opery, p. Aspera	381

F I L M

przez Kandyda

13, 78, 110, 254, 301, 318, 350, 413

W ROZMÓWNICY

O prawdę historyczną, p. S. Tworkowskiego	14
List do redakcji, p. A. Cieńskiego	127
List do redakcji, p. E. Szturm de Sztrema	254
Wyjaśnienie nieporozumienia, p. J. Dobra- czyńskiego	381

N A M A R G I N E S I E

W każdym numerze.

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

Ze świata naukowego i literackiego	} w każdym numerze.
Ruch wydawniczy (krajowy)	
Z literatury zagranicznej	
Nowe książki	

